

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA

**PENENTUAN ASNAF FAKIR DAN
MISKIN BERDASARKAN
MULTIDIMENSI DI SELANGOR
DAN KUALA LUMPUR**

NURFITRIYAH SALIHAH BINTI SHAHARIN

Tesis dikemukakan bagi memenuhi
keperluan untuk ijazah
Sarjana
(Pengajian Islam Kontemporari)

Akademi Pengajian Islam Kontemporari

Ogos 2022

ABSTRAK

Kajian membincangkan mengenai penentuan kemiskinan dalam kalangan asnaf fakir dan miskin. Sejak dahulu lagi Malaysia telah menggunakan dimensi pendapatan atau kewangan untuk mengukur kemiskinan. Kaedah ini dianggap kurang tepat untuk memberi petunjuk mengenai kemiskinan. Bahkan, kadar kemiskinan di Malaysia dikatakan jauh lebih tinggi berbanding angka rasmi sebenar. Ini kerana Malaysia masih menggunakan garis kemiskinan yang terlalu rendah dan tidak mencerminkan kos sara hidup sebenar untuk mengukur tahap kemiskinan. Lantaran itu, kerajaan telah menambahbaik dengan melaksanakan kajian semula Indeks Kemiskinan Pelbagai Dimensi (MPI) untuk menjadi pelengkap kepada Pendapatan Garis Kemiskinan (PGK) sedia ada dengan mengambil kira tiga dimensi tambahan iaitu kesihatan, pendidikan dan taraf hidup. Oleh itu, kajian ini mengandungi tiga objektif, pertama, ia bertujuan menjelaskan konsep kemiskinan multidimensi. Kedua, untuk menganalisis indikator kemiskinan multidimensi dalam penentuan asnaf. Ketiga, untuk mencadangkan gari panduan penentuan asnaf fakir dan miskin berdasarkan kerangka kemiskinan multidimensi. Kajian menggunakan pendekatan kualitatif. Kaedah kajian temu bual digunakan dalam proses pengumpulan data. Hasil dapatan kajian menunjukkan penentuan asnaf fakir dan miskin di LZS dan MAIWP telah menggunakan pendekatan unidimensi dan multidimensi dalam had kifayah yang mana pengukuran kemiskinan telah mengambil kira aspek kuantiti iaitu pendapatan manakala aspek kualiti terdiri daripada pelbagai dimensi iaitu pendidikan, kesihatan, makanan, taraf hidup (kesejahteraan), pengangkutan, dan mentaliti. Justeru, kajian ini dilihat dapat memberi sumbangan dalam menambahbaik indikator penentuan asnaf fakir dan miskin sedia ada dan pada masa yang sama dapat membantu institusi zakat di Malaysia serta pihak berwajib dalam menentukan fakir dan miskin dalam usaha membasmi kemiskinan.

PENGHARGAAN

Firstly, I wish to thank God for giving me the opportunity to embark on my Master and for completing this long and challenging journey successfully. My gratitude and thanks go to my supervisor Dr Azri bin Bhari and co-supervisor Dr Mohd Ashrof Zaki bin Yaakob.

My appreciation Librarian staff, Perpustakaan Abdul Razak, UITM Shah Alam, Lembaga Zakat Selangor, LZS and Majlis Agama Islam Wilayah Persekutuan, MAIWP for their help and support in the administrative works and field works. I thank them wholeheartedly.

Special thanks to my colleagues and friends for helping me with this project who were with me and support me through thick and thin.

Finally, my deepest gratitude goes to all of family members. It would not be possible to write this thesis without the support from them. I would like to thank my dearest father Shaharin bin Mohd and my mother Mona Anita binti Fauzi. This piece of victory is dedicated to both of you. Alhamdulillah.

ISI KANDUNGAN

	Muka Surat
PENGESAHAN OLEH PANEL PEMERIKSA	ii
DEKLARASI PENULIS	iii
ABSTRAK	iv
PENGHARGAAN	v
ISI KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	x
SENARAI RAJAH	xi
SENARAI SINGKATAN	xii
BAB 1 PENDAHULUAN	1
1.1 Pengenalan	1
1.2 Latar Belakang Kajian	1
1.3 Permasalahan Kajian	11
1.4 Persoalan Kajian	16
1.5 Objektif Kajian	16
1.6 Kepentingan Kajian	17
1.7 Skop Kajian	17
1.8 Pengertian Tajuk	18
1.9 Organisasi Kajian	19
1.10 Kesimpulan	19
BAB 2 KONSEP KEMISKINAN MENURUT PERSPEKTIF ISLAM DAN KONVENSIONAL	21
2.1 Pengenalan	21
2.2 Konsep dan Teori Kemiskinan	21
2.2.1 Kemiskinan Menurut Perpektif Konvensional.	22
2.2.2 Kemiskinan Menurut Perpektif Islam	25
2.2.2.1 Istilah Fakir dan Miskin	25
2.2.2.2 Pandangan Para ulama	28

2.2.2.3	Tafsiran Fakir dan Miskin di Malaysia.	30
2.3	Ciri-ciri Kemiskinan.	34
2.4	Faktor-Faktor Kemiskinan.	38
2.5	Kaedah Penentuan Kemiskinan di Malaysia	42
2.5.1	Konsep Kemiskinan Unidimensi	44
2.5.2	Konsep Kemiskinan Multidimensi	48
2.5.3	Konsep Had al-Kifayah	55
2.5.3.1	Had Kifayah Menurut al-Quran dan Hadis.	56
2.5.3.2	Had Kifayah Menurut Pandangan Fuqaha	57
2.5.3.3	Elemen dan kadar Had Kifayah	59
2.6	Pentadbiran dan Pengurusan Agihan Zakat Asnaf Fakir dan Miskin di Malaysia.	76
2.7	Kesimpulan	92
BAB 3 KAEDAH PENYELIDIKAN		93
3.1	Pengenalan	93
3.2	Reka Bentuk Kajian	93
3.2.1	Justifikasi Reka Bentuk Kajian Kualitatif	95
3.3	Prosedur Kajian	96
3.4	Sampel Kajian	96
3.5	Lokasi Kajian	97
3.6	Instrumen Kajian	97
3.6.1	Protokol Temu Bual Semi Berstruktur	98
3.7	Kaedah Pengumpulan Data	98
3.7.1	Kajian Perpustakaan	98
3.7.2	Kaedah Temu bual	100
3.7.3	Triangulasi Data	103
3.8	Kaedah Analisis Data	104
3.8.1	Penggunaan Perisian ATLAS.ti 9	104
3.8.2	Analisa Data Temu Bual	105
3.8.2.1	Pengekodan transkrip ini ditunjukkan seperti dalam Lampiran 7.	106
3.8.3	Triangulasi Dapatan	108